ხაქართველოს მთავრობის
საქმეთა მართველობა
23 ЯНВ 1919
მიღ. № 222

11

ფურც. 8

კანონი №5

ნაფიც - მსაჯულთა სასამართლოს შემოღებისა.

1. შემოღებულ იქნეს ნაფიც-მსაჯულთა სასამართლო თანახმად იმ საფუძველთა, რომელიც დადგენილია სასამართლო დაწესებულების დებულებათა დრ. მთავრობის 1917 წლის სექტემბრის 1-ის რედაქციით და სისხლის სამართლის წარმოების წესდებით, იმ ცვლილებით და დამატებით, რომელიც აღნიშნულია ნაფიც-მსაჯულთა სასამართლოს დებულებაში.

2. დროებით, რესპუბლიკის უმაღლეს სასამართლოს შემოღებამდე, უფლებანი და მოვალეობანი ამ სასამართლოსი, თანახმად ამ დებულების II ნაწილის I მუხლისა, მიენიჭოს სასამართლო პალატას.

3. დაევალოს იუსტიციის მინისტრს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს დაჩქარებით შემოსაღებად — არა უგვიანეს 1919 წ. ივნისის 1-ა თავის უწყებით განსაზღვროს დრო და ვადა სათანადო სიების შედგენისა ნაფიც-მსაჯულთა ასარჩევად.

1919 წ. იანვრის 17

საქართველოს პარლამენტის

თავმჯდომარის ამხანაგი ექვ. თაყაიშვილი.

საქართველოს რესპუბლიკის

მთავრობის თავმჯდომარე ნ. ჟორდანია

დედანთან სწორია.

კანცელარიის გამგე

[signature]

დ ე ბ უ ლ ე ბ ა
ნაფიც-მსაჯულთა სასამართლოსი.

I.

სასამართლო დაწესებულებათა დებულების ჯეროვან მუხლთა შესავსებლად და შესაცვლელად დადგენილ იქნეს შემდეგი:

1. ნაფიცი მსაჯული უნდა ამოირჩეულ იქნეს ორივე სქესის იმ პირთაგან:
   ა. ვინც საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეა (ქვეშევრდომია)
   ბ. იცის ქართული ენა და წერა-კითხვა რომელსამე ენაზე.
   გ. ვინც წლოვანებით 25 წელზე ნაკლები არ არის.
   დ. ვისაც ერთ წელიწადზე არა ნაკლები უცხოვრია იმ მაზრასა, ან ქალაქში, სადაც ნაფიც-მსაჯულთა არჩევანი სწარმოებს.

2. ნაფიც-მსაჯულად ყოფნა არ შეუძლიან:
   1. ვინც დანაშაულობის გამო გამოძიებასა ან სამართალში არის მიცემული, ვისაც კანონის საწინააღმდეგო მოქმედებისათვის სასამართლოს დადგენილებით საპატიმრო, ანუ უფრო სასტიკი სასჯელი ჰქონდა გადაწყვეტილი და ვინც სამართალში იყო მიცემული ასეთი სასჯელის ღირსი დანაშაულისათვის და სასამართლოს დადგენილებით უდანაშაულოდ ცნობილი არ არის.
   2. ვინც სასამართლოს განაჩენით სამსახურიდან დათხოვნილია.
   3. ვინც ვერშემძლე მოვალედ არის გამოცხადებული.
   4. ვინც ფლანგველობისა გამო მზრუნველობის ქვეშ იმყოფება.
   5. ბრმა, ყრუ, მუნჯი და შეშლილია.

3. ნაფიც-მსაჯულთა ამოსარჩევად უნდა შედგენილ იქნეს საერთო და მორიგი სია.

4. გარდა მე- მუხლში აღნიშნული პირებისა ნაფიც-მსაჯულთა სიაში არ უნდა იქნეს შეტანილი:
   ა. მღვდელ-მსახური და ბერ-მონაზონი;
   ბ. სასამართლო დაწესებულებათა წევრი, ამ დაწესებულებათა კანცელარიის შტატის მოხელე და აგრეთვე სასამართლოს ბოქაული;

საქართველოს ეროვნული არქივი

გ. პროკურორი, მისი თანაშემწე და იმის კანცელარიის შტა-ტის მოხელე;

დ. სახელმწიფო ბანკის ხაზინადარი და მოლარე, აგრეთვე ფოსტის და ტელეგრაფის განყოფილების უფროსი და რკინის გზისა და ტელეგრაფის სადგურის უფროსი, თუ სათანადო თანაშემწე არა ჰყავთ.

ე. ის პირი, რომელიც სამხედრო და საზღვაო უწყებაში ხელოსნის, ან [illegible] კანდელის ზედამხედველის თანამდებობაზე არის, ხოლო ომიანობის დროს, ყოველი მოხელე რომლის განთავისუფლება ნაფიც-მსაჯულობისაგან საჭიროდ მიჩნეული იქნება ამ უწყებათა უფროსის მიერ;

ვ. საკარანტინო დაწესებულებათა მოხელენი;

ზ. გუბერნიის (ოლქის), მაზრის, უბნის და სოფლის კომისარი და მისი თანაშემწე და

თ. საზოგადო მილიციის მოხელე.

6. ნაფიც-მსაჯულთა საერთო სია უნდა შედგენილ იქნეს ქალაქებში-ქალაქის გამგეობისა და მაზრებში-მაზრის საერობო გამგეობისაგან.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: საერთო სიის შედგენა სწარმოებს ყოველ წელს და უნდა დამთავრდეს არა უგვიანეს ივნისის პირველისა.

7. წინა მუხლში მოხსენებული სია უნდა შედგენილ იქნეს ანბანის რიგზე და მასში უნდა აღინიშნოს ყოველი შიგ შეტანილი პირის სახელი; მამის სახელი, გვარი, პროფესია, განათლების ცენზი და საცხოვრებელი ადგილი, სიის დამთავრების შემდეგ ქალაქისა და ერობის გამგეობამ უნდა საჯაროდ გამოაცხადოს, რა დღიდან გამოფენილ იქნება სია საყოველთაოდ განსახილველად.

8. საერთო სია წინა (მე-7) მუხ. აღნიშნული გამოცხადების დღიდან ორი კვირის განმავლობაში უნდა გამოფენილი იქნეს განსახილველად იმ დაწესებულებაში, სადაც ის შეადგინეს; ყოველ მოქალაქეს უფლება აქვს განუცხადოს ქალაქის, ან ერობის გამგეობას კუთვნილებისამებრ, თუ ვინმე უკანონოდ არის შეტანილი, ან გამოტოვებული სიაში და ამ განცხადების სა-

საქართველოს ეროვნული არქივი

ულმველის წარუდგინოს.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: ამა მუხლში მოხსენებული განცხადების შეტანა შეიძლება წერილობითაც და სიტყვიერადაც, მხოლოდ უკანასკნელ შემთხვევაში უნდა შედგენილ იქნეს ოქმი.

9. მე-8 მუხლში აღნიშნული ვადის შემდეგ ქალაქისა და ერობის გამგეობა ნაფიც-მსაჯულთა საერთო სიას გაუგზავნის ადგილობრივ ოლქის სასამართლოს თავმჯდომარეს და თან დაურთავს სიის შესახებ შეტანილ ყველა განცხადებას და, თუ საჭიროა, ამა განცხადებათა გამო თავის განმარტებასაც.

10. ოლქის სასამართლოს თავმჯდომარემ საერთო სია და შემოსული განცხადებანი ერთად უნდა შეიტანოს სასამართლოს გამწესრიგებელ სხდომაში, საერთო სიის შესასწორებლად და მორიგი სიის შესადგენად. სასამართლო მორიგი სიის შედგენას შეუდგება მაშინ, როდესაც საერთო სიას შეასწორებს თანახმად ამ კანონის I, 2 და 4 მუხლისა და იმ განცხადებათა, რომელთაც შესაწყნარებლად მიიჩნევს.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: ოლქის სასამართლოს განმაწესრიგებელ სხდომას უფლება აქვს ამოშალოს სიაში ის პირი, რომელიც მიოერულად და ჭეროვნად შემოწმებულის ცნობებით ზნეობრივად სახელ-გატეხილად არის მიჩნეული.

11. ნაფიც-მსაჯულთა მორიგ სიების შესადგენად დანიშნულ გამწესრიგებელ სხდომაზე უნდა მოწვეულ იქნენ სათანადო სამაზრო ქალაქის მოურავი, სათანადო მაზრის ერობის თავმჯდომარე, და ამა საქმისთვის არჩეული ხმოსნები: სამი ქალაქის საბჭოს მიერ და სამიც მაზრის საერობო ყრილობისაგან, კუთვნილებისა მებრ. ამ მუხლის ძალით მოწვეულ პირთ და სასამართლოს მუდმივ წევრთ თანასწორი უფლება აქვთ სასამართლოს თათბირსა და გადაწყვეტილებაში.

12. მორიგი სიები უნდა შესდგეს ყოველი მაზრისათვის ცალ-ცალკე და მათი შედგენა ყოველ წელიწადს უნდა დამთავრებულ იქნეს ოქტომბრის პირველამდე. ამ სიებში საერთო სიიდან შეტანილი იქნებიან მხოლოდ ისინი, რომელნიც უნდა მოწვეულ იქნენ სასამართლოს სხდომაში მონაწილეობის მისაღებად მომა[illegible] განმავლობაში.

საქართველოს ეროვნული არქივი

13. წინა (მე-12) მუხლში მოხსენებული პირნი სასამართლომ წილის ყრით უნდა აირჩიოს საერთო სიიდან.

14. ნაფიც-მსაჯულთა მორიგ სიაში ყოველი წლისათვის უნდა შეტანილ იქნეს:

1. ქალაქ ტფილისისა და მისის მაზრისათვის . . 1200 პირი.
2. " ქუთაისისა და " " " " " . 1000 "
3. " სოხუმისა და " " " " " . . 800 "
4. იმ მაზრისათვის, რომელშიაც ოლქის სასამართლოს სხდომები ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით წელიწადში სამ სესიაზე მეტი არ არის განზრახული, თითო სესიაზე 60 პირი.
5. იმ მაზრისათვის, რომელშიაც სამ სესიაზე მეტი იქნება განზრახული, პირველი სამი სესიისათვის თვითეულზე 60 პირი, ხოლო ამაზე მეტისთვის თვითეულზე 40 პირი.

15. თუ მორიგი სიების შედგენის დროს გამოირკვა, რომ რომელსამე მაზრასა, ან ოლქში საკმაო რიცხვი არ აღმოჩნდა ისეთ პირთა, რომელთაც, ნაფიც-მსაჯულად ყოფნა შეუძლიათ, მაშინ ოლქის სასამართლოს განყოფილებათა საზოგადო კრების დადგენილებით, ხსენებული მაზრა, ან ოლქი მეზობელ მაზრას, ან ოლქს უნდა შეუერთდეს და ორისავე მაზრისათვის ერთი მორიგი სია შესდგეს. სისხლის სამართლის საქმეთა გარჩევა ამ შემთხვევაში იმ მაზრაში, ან ოლქში დაინიშნება, რომლიდანაც საერთო სიაში უფრო მეტი ნაფიცი მსაჯული არის შეტანილი.

16. მორიგი სიის შედგენასთან ერთად სასამართლომ განსაკუთრებული სია უნდა შეადგინოს მონაცვლე მსაჯულებისა. ამ სიაში უნდა შეტანილ იქნენ მხოლოდ იმ ქალაქების მცხოვრებნი, სადაც განსაზღვრულ ვადაზედ გაიმართება სასამართლოს სხდომა ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით.

17. ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით გასამართ საოლქო სასამართლოს სხდომების ყოველ სესიისათვის სათადარიგო მსაჯულთა სიაში შეტანილ უნდა იქნეს ექვსი კაცი.

საქართველოს ეროვნული არქივი

18. წელიწადში ერთჯერ მეტად არავის მოწვევა არ შეიძლება ნაფიც-მსაჯულის მოვალეობის ასასრულებლად.

19. წინა (მე-18) მუხლში დადგენილი წესიდან გამონაკლისი შეიძლება მოხდეს იმ შემთხვევაში, თუ ქალაქს-ან მაზრაში ისეთი პირთა საკმაო რიცხვი არ მოიპოვება, რომ ნაფიც-მსაჯულობა შეეძლოთ.

20. თუ მორიგეთა ან მონაცვლეთა სიაში ვინმე ისეთია შეტანილი, რომელიც სიაში არ უნდა ყოფილიყო (I და 2 მუ.), შეუძლია ამის გამო საჩივარი აღძრას საოლქო სასამართლოს წინაშე, ერთი კვირის განვლამდე იმ დღიდან, როცა სიაში შეტანის ცნობას მიიღებს.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: ამ მუხლში მოხსენიებული საჩივარი ოლქის სასამართლომ თავის განყოფილებათა საერთო კრებაზე უნდა განიხილოს.

21. მორიგეთა და მონაცვლეთა სიების შედგენის შემდეგ სასამართლო ამ სიებში შეტანილ პირთა გააფრთხილებს იმის კვალობაზე, თუ რამდენი სესია არის განზრახული დამდეგს წელიწადს ოლქის სასამართლოს ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით და თვითეული სესიისათვის დანიშნულ პირს აცნობებს დროს, რომლის განმავლობაშიაც ის მზად უნდა იყოს, სასამართლოს დაბარებისამებრ, გამოცხადდეს ნაფიც-მსაჯულის მოვალეობის ასასრულებლად. ამგვარად გაფრთხილებულ პირს ~~[illegible]~~ ადგილობრივი ადმინისტრაციის შემწეობით უნდა ეცნობოს დანიშნული დრო სასამართლოში გამოცხადებისა.

22. ნაფიც-მსაჯულთა მორიგეთა, მონაცვლეთა და სასამართლოს სხდომათა სესიის სიებში უნდა აღინიშნოს თვითეული შეტანილის პირის სახელი, მამისახელი, გვარი, სარწმუნოება, ხელობა, განათლების ცენზი და საცხოვრებელი ადგილი.

23. ყოველ მორიგეთა ან მონაცვლეთა სიაში შეტანილ ნაფიც-მსაჯულს შეუძლიან სთხოვოს ოლქის სასამართლოს თავმჯდომარეს, რომ იგი იმ სესიიდან, რომელშიაც შეტანილია, ...

საქართველოს ეროვნული არქივი

დაზანილ იქნეს და ამის დასაბუთებაც წარედგინოს. ამ თხო-ვნათა შეწყნარება თავმჯდომარეს შეუძლიან თავისის უფლებით, თუ დაბრკოლება არა აღმოჩნდა რა.

4. წესი ნაფიც-მსაჯულთა მოწვევისა სისხლის სამართლის საქმე-თა განხილვასა და გადაწყვეტაში მონაწილეობის მისაღებად აღნიშნულია სისხლის სამართლის საქმეთა წარმოების წესდე-ბაში.

5. სასამართლოს სხდომაში მონაწილეობის მისაღებად გამოწვეულ ნაფიც-მსაჯულს, რომელიც იქ არა სცხოვრობს, სადაც საქმე ირჩევა, მიეცემა გასწვენისათვის დღიურად 5 მან. და გზის-ხარჯად ვერსზე - 25 კაპ., ხოლო რომელიც იქ სცხოვრობს, სა-დაც საქმე ირჩევა, მიეცემა დღიურად [illegible] მან.

6. იმ საქმეების გამო, რომელიც ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით უნდა გადაწყდეს, ოლქის სასამართლოს სხდომა შესდგება არა სამის, არამედ მხოლოდ ერთი წევრისაგან, რომელიც თავმჯდო-მარედ იქნება. ასეთ წევრად შეიძლება იყოს სასამართლოს თავმჯდომარე, ან მისი ამხანაგი სისხლის სასამართლოს გან-ყოფილებაში, ან ერთი მოსამართლეთაგანი, სასამართლოს განყო-ფილებათა საერთო კრების მიერ დანიშნული.

II.

სისხლის სამართლის წარმოების წესდების სათანადო მუხლთა შესაცვლელად და შესავსებლად დადგენილ იქნეს შემდეგი წესები.

I. იმ დანაშაულობის საქმე, რომელიც ექვემდებარება უმართებუ-ლესს სენატს ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით, ანუ უმისოდ დაექვემდებაროს რესპუბლიკის უმაღლეს სასამართლოს სისხლის საქმეთა საკასაციო დეპარტამენტს ნაფიც-მსაჯულთა მონაწი-ლეობით, ანუ უმისოდ საერთო წესისამებრ.

. იმ საქმისათვის, რომელიც საერთო წესისა და წინა მუხ-ლის ძალით ექვემდებარება რესპუბლიკის უმაღლეს სასამართლოს ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით, ნაფიც-მსაჯულნი უნდა არ-ჩეულ იქნენ წილის ყრით მორიგ სიიდან, რომელიც

საქართველოს ეროვნული არქივი

გადა წესით იწვევენ ნაფიც-მსაჯულებს ოლქის სასამართლოს სხდომაზე.

3. თუ იმ ადგილას, სადაც სასამართლოს სხდომა სწარმოებს, არ აღმოჩნდა იმ სარწმუნოების სასულიერო პირი, რომელსაც ეკუთვნის რომელიმე ნაფიც-მსაჯულთაგანი, მაშინ მას დაადიცებს სასამართლოს თავმჯდომარე, იმ პირს-კი, რომელიც ფიცს არ იზიარებს, ფიცის მაგიერ საჯარო აღთქმა ჩამოერთმევა.

4. იმ დანაშაულის საქმენი და საკითხები, რომელნიც სისხლის სამართლის წესდებით ექვემდებარებიან სასამართლო პალატას, დაექვემდებარონ სათანადო საოლქო სასამართლოს.

უფლებანი და მოვალეობანი სასამართლო პალატის პროკურორისა ამ შემთხვევაში მიენიჭოს საოლქო სასამართლოს პროკურორს.

5. უკეთუ საქმე მოითხოვს, რომ სხდომა კარდახშულად სწარმოებდეს მთელი საქმის გარჩევისა, ან რომელიმე ცალკეული სასამართლო მოქმედების დროს,-ეს სასამართლომ უნდა დაადგინოს საქმის მოსამზადებელი განკარგულებათა გაცემის დროს.

6. თუ იმ საქმეთა შესახებ, რომელიც ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით უნდა გადაწყდეს, სისხლის სამართლის საქმეთა წარმოების წეს. მე 620[3] მუხ. აღნიშნულ შემთხვევის გამო საჭირო შეიქნა სხდომის კარდახშულად წარმოება მთელის საქმის გარჩევის ანუ ცალკერძოებითი სასამართლო მოქმედების დროს, თავმჯდომარეს უფლება აქვს ერთ-ერთ ამ ღონისძიებათაგანს მიმართოს, ისე კი, რომ დაცულ იქნეს იმავე წესდების მე-621 მუხ. აღნიშნული პირობა.

7. სასამართლოს განაჩენი იმ საქმის შესახებ, რომელიც ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით უნდა გადაწყდეს, იწარმოებს სისხლის სამართლის წარმოების წესდების მიერ დაწესებული ზოგადის წესით, მხოლოდ ყოველივე ის, რის დაწესებაც არა წესდების მე 619 მუხლით სასამართლოს აქვს მინდობილი, გარდა მოვალეობის აუსრულებლობისათვის კანონით დაწესებული გარდასახადის [illegible] უნდა დადგენილ იქნეს თავმჯდომარისაგან.

საქართველოს ეროვნული არქივი

20

8. როდესაც ნაფიც-მსაჯულთა გადასაწყვეტ საქმეთა განხილვის დროს სასამართლოს სხდომაზე შემოწმებულ იქნება ყველა შეკრებილი საბუთი, თავმჯდომარე უნდა შეეკითხოს მსაჯულებს, საქმის ყოველივე გარემოება საკმარისად არის იმათთვის გამორკვეული თუ არა და ხომ არა სურთ სასამართლოს გამოძიების რითიმე შევსება. ნაფიც-მსაჯულთა უფლება აქვთ მოითხოვონ საქმის ყოველ გარემოების სისწორით გამოსარკვევად მისი შევსება ყოველივე იმით, რასაც საჭიროდ დაინახვენ, გარდა კანონით აკრძალული მოქმედებისა; მათი განცხადების დაკმაყოფილების საკითხს გადასწყვეტს თავმჯდომარე მხარეთა აზრის მოსმენის შემდეგ.

9. ნაფიც-მსაჯულთა მიერ გადასაწყვეტ საქმეში საკითხი სასამართლოში დაქირავებული პირისთვის გადასახდელის მისჯისა სასამართლოს მოთხოვნილებისა ან და კანონით დადგენილი მოვალეობის ასრულებლობისათვის, სასამართლომ ცალკე უნდა გასაჯოს, სასამართლოს სხდომის შემდეგ, უმახლობლეს გამწესრიგებელ სხდომაზე.

10. კითხვები, რომელიც ნაფიც-მსაჯულების გადასაწყვეტია, უნდა შემუშავდეს თანახმად სისხლის სამართლის საქმეთა წარმოების წესდებით დადგენილი საერთო წესისა იმ განსხვავებით, რომ მათ შეიმუშავებს ერთი თავმჯდომარე და ივივე გადასჭრის ამ კითხვების გამო მხარეთა და ნაფიც-მსაჯულების მიერ გამოთქმულ შენიშვნებს და პასუხს, კითხვების საბოლოო დამტკიცება ეკუთვნის თავმჯდომარეს.

11. დამნაშავედ ცნობილისათვის სასჯელის დადება, მის წინააღმდეგ აღძრულ სამოქალაქო სარჩელის დაკმაყოფილება და ყველა სხვა შედეგი გამომდინარე დამნაშავეობიდან, ნაფიც-მსაჯულებმა უნდა გადასწყვიტონ თავმჯდომარესთან ერთად.

12. ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით გადასაწყვეტ საქმეთათვის დანაშაულისგან მოპოვებულ ნივთებისა და სამხილად ნივთიერ საბუთისა და აგრეთვე სასამართლოს წარმოების ხარჯის თაობაზე დადგენილება სასამართლომ უნდა მიიღოს გამწესრიგებელ სხდომაზე.

საქართველოს ეროვნული არქივი

13. ნაფიც-მსაჯულთა მონაწილეობით გადასაწყვეტ საქმეებში თავმჯდომარის უფლებას ეკუთვნის სასყიდლის დანიშვნა მოწმეებისა, ექსპერტებისა და ყველა იმათთვის, ვინც სასამართლოშია დაბარებული და ვისაც კანონით სასყიდლის მიცემა აქვს დაწესებული.

14. სასამართლოს სხდომა, აღნიშნული სისხლის სამართლის წარმოების წესდების მე 645^{I} მუხლში უნდა გახსნას იმან, ვისაც განზრახულს სესიაში თავმჯდომარეობა აქვს მინდობილი. მასვე აქვს ყველა მოვალეობა, სისხ. სამართ. წარ. წესდ. მე-645^{4} მუხ. აღნიშნული.

III.

სასამართლოს დაწესებულ. დებულ. ——. მე-437 მუხ. და სისხ. სამართლის წარმოების წესდების მუხლნი 1271, 1271^{I}, 1275 და 1280^{I} გაუქმებულია.

1919 წ. იანვრის 17-ს

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის ამხანაგი ექ. თაყაიშვილი

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე ნ. ჟორდანია

დედანთან სწორია.

კანცელარიის გამგე

[illegible]

საქართველოს ეროვნული არქივი